

УДК 070

DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2023.3.10>

ІНТЕРВ'Ю-ПОРТРЕТ ЯК МОВНИЙ ДІАЛОГІЧНИЙ ЖАНР В УКРАЇНСЬКОМУ КОМУНІКАТИВНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ

Вікторія Сікорська

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри довузівської підготовки
Одеського національного морського університету
вул. Мечникова, 34, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0001-7278-8464
e-mail: sikorskavika1003@gmail.com

Іван Ненов

кандидат політичних наук,
заслужений журналіст України,
доцент кафедри довузівської підготовки
Одеського національного морського університету
вул. Мечникова, 34, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0002-4312-7082
e-mail: kafedrafris@gmail.com

Вікторія Ногай

старший викладач кафедри довузівської підготовки
Одеського національного морського університету
вул. Мечникова, 34, Одеса, Україна
e-mail: viktoriya_n@ukr.net

Анотація. У статті розглянуто особливості побудови інтерв'ю в засобах масової комунікації, зокрема в соціальних мережах та на сайтах.

Особлива увага приділена інтерв'ю-портрету як мовному діалогічному жанру в українському комунікативному медіапросторі, визначені його структура та основна мета. Розроблені рекомендації щодо побудови якісного інтерв'ю з урахуванням виявлених особливостей.

Автори статті проаналізували сучасні тенденції та технології, що використовуються в побудові інтерв'ю в засобах масової комунікації. Загалом, дослідження підкреслює важливість правильної структури та формулювання запитань для забезпечення якісного результату інтерв'ю.

Отже, ця стаття може бути корисною для журналістів, які працюють з електронними засобами масової комунікації та ведуть інтерв'ю, а також для студентів та науковців, які досліджують жанр інтерв'ю в контексті сучасних медіа.

Ключові слова: мовний діалогічний жанр, мовленнєва комунікація, інтерв'ю, інтерв'ю-портрет, український комунікативний медіапростір.

INTERVIEW-PORTRAIT AS A DIALOGIC GENRE IN THE UKRAINIAN COMMUNICATIVE MEDIA SPACE

Victoriya Sikorska

PhD in Philology, Associate Professor,
Head of the Department of Pre-University Training
Odesa National Maritime University
34, Mechnikova str., Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0001-7278-8464
e-mail: sikorskavika1003@gmail.com

Ivan Nenov

*PhD in Political Science,
Honored Journalist of Ukraine,
Associate Professor at the Department of Pre-University Training
Odesa National Maritime University
34, Mechnikova str., Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-4312-7082
e-mail: kafedrafris@gmail.com*

Victoriya Nogai

*Senior Lecturer at the Department of Pre-University Training
Odesa National Maritime University
34, Mechnikova str., Odesa, Ukraine
e-mail: viktoriya_n@ukr.net*

Abstract. *The article deals with the peculiarities of interview construction in the media, in particular in social networks and websites.*

Particular attention is paid to the interview portrait as a dialogic genre in the Ukrainian communicative media space, its structure and main purpose are defined. Recommendations for building a high-quality interview are developed, taking into account the identified features.

The authors of the article analyzed the current trends and technologies used in the construction of interviews in the media. In general, the study emphasizes the importance of the correct structure and wording of questions to ensure a high-quality interview result.

Thus, this article may be useful for journalists working with electronic media and conducting interviews, as well as for students and scholars studying the interview genre in the context of modern media.

Key words: *dialogic genre, speech communication, interview, interview portrait, Ukrainian communicative media space.*

В українському комунікативному медіа-просторі інтерв'ю-портрет є одним з найважливіших жанрів журналістики. Цей мовний діалогічний жанр поєднує в собі характеристики інтерв'ю та портрета, дозволяючи журналістам не тільки розкрити особистість інтерв'юваної особи, але й зробити це через активний діалог, що додає глибини та виразності.

Актуальність теми полягає в тому, що інтерв'ю-портрет є потужним засобом мовленнєвої комунікації та впливу на суспільство. Він не лише створює можливість для інтерв'юваної особи поділитися своїми думками та досвідом, але й дозволяє читачам, слухачам та глядачам зануритися у світ цікавих особистостей та отримати нові знання.

Метою статті є визначення особливостей побудови інтерв'ю як мовного діалогічного жанру в засобах масової інформації з акцентом на інтерв'ю-портрет в українському комунікативному медіапросторі.

Особливості побудови інтерв'ю в електронних засобах масової комунікації, зокрема в соціальних мережах та на сайтах, можуть включати такі елементи:

1. *Тривалість інтерв'ю:* короткі інтерв'ю можуть бути більш ефективними, оскільки користувачі швидко переходять від одного контенту до іншого. Тому важливо зосередитися на найважливіших питаннях і відповідях.

2. *Лаконічність форми:* інтерв'ю часто має форму короткого тексту або відео. Важливо забезпечити лаконічність та зрозумілість форми, щоб залучити увагу аудиторії та зберегти її інтерес протягом всього інтерв'ю.

3. *Використання мультимедійних елементів:* в електронних засобах масової комунікації можна використовувати мультимедійні елементи, такі як фото чи відео, щоб зробити інтерв'ю більш цікавим та привабливим для аудиторії.

4. *Відкритість та інтерактивність:* електронні засоби масової комунікації надають можливість для більш відкритого та інтерактивного інтерв'ю. Наприклад, на сайтах можуть бути створені форуми, де читачі можуть задавати додаткові запитання та обговорювати тему інтерв'ю.

5. *Адаптація до цифрового середовища:* при побудові інтерв'ю важливо враховувати специфіку цифрового середовища.

Подальші особливості побудови інтерв'ю в електронних засобах масової комунікації полягають у забезпеченні зручності споживачам контенту. Відповідно, інтерв'ю в соціальних мережах та на сайтах зазвичай має бути коротким і з лаконічними відповідями, щоб не втомлювати читача або глядача. Крім того, важливо враховувати специфіку платформи, на якій опубліковано інтерв'ю.

Наприклад, для соціальних мереж, таких як «Твіттер» чи «Інстаграм», короткі та зорієнтовані на фото чи відео інтерв'ю можуть бути ефективними. А для вебсайтів краще створювати детальніші інтерв'ю та надавати можливість ознайомитись із додатковою інформацією та розгорнутими відповідями.

Також важливо враховувати формат інтерв'ю, який може бути текстовим, відео чи аудіо. Кожен з цих форматів має свої особливості та вимоги до побудови.

Загалом, в електронних засобах масової комунікації інтерв'ю має бути цікавим та актуальним для цільової аудиторії, містити нові інформаційні елементи, висвітлювати соціально значимі питання та відповідати на запитання, які цікавлять споживачів контенту.

Дослідження інтерв'ю в засобах масової комунікації є актуальними та цікавими для багатьох українських учених і сприяють покращенню якості журналістських матеріалів як в Україні, так і за її межами.

Серед них можна виділити Гарачковську О., яка у статті «Жанрові особливості інтерв'ю в сучасному інформаційному просторі» говорить про те, що інтерв'ю вважається одним із основних інформаційних жанрів у журналістській діяльності. Воно активно використовується в практиці масмедіа, зокрема, у структурі інформаційно-аналітичних і художньо-публіцистичних програм [1].

Лизанчук В.В. у своєму підручнику «Основи радіожурналістики» осмислив роль і місце радіомовлення в системі засобів масової інформації та чільне місце відвів характеристиці радіожанрів та методиці підготовки матеріалів до радіоефіру. Подав тексти матеріалів кожного радіожанру [2].

Карпенко В.О. в посібнику «Журналістика: основи професійної комунікації» розглядає журналістику як важливий складник масової комунікації, журналістські жанри – як форми комунікативного процесу [3].

Інтерв'ю-портрет як мовний діалогічний жанр є одним із найцікавіших жанрів в українському комунікативному медіапросторі. Він поєднує в собі елементи діалогу та портретування особистості, що дозволяє не тільки передати інформацію, але й вивчити характер, погляди, думки та внутрішні мотивації інтерв'юваної особи.

Загалом, можна проводити дослідження щодо різних аспектів жанру інтерв'ю-портрета, зокрема щодо його ролі в суспільстві, еволюції та змін відповідно до контексту, етики та професійних стандартів, а також дослідити вплив інтерв'ю-портрета на формування громадської думки та взаємодії зі співвітчизниками. Дослідження інтерв'ю-портрета сприяє глибшому розумінню цього жанру журналістики та його впливу на суспільство.

Структура інтерв'ю-портрета може відрізнятися залежно від контексту та мети інтерв'ю, але загалом вона складається з таких елементів:

– *Вступ.* Введення в інтерв'ю, в якому представляється журналіст, знайомить із гостем та розповідає про мету інтерв'ю.

– *Основна частина.* Це найбільш об'ємна частина інтерв'ю, під час якої журналіст задає запитання та дізнається детальну інформацію про життя та діяльність людини, про яку складається портрет.

– *Завершальна частина.* У цій частині журналіст може додатково запитати щось, відповідно до потреби, а також дізнатися про плани на майбутнє інтерв'юваної особи.

– *Висновок.* Це підсумок інтерв'ю, в якому журналіст може коротко викласти свої враження та дати загальну характеристику інтерв'юваної особи.

Мета інтерв'ю-портрета – створити образ героя, розкрити його характер. Пізнати особистість із різних точок зору, аби надати аудиторії глибинну інформацію про життєвий шлях та професійні досягнення інтерв'юваної особи. А також надихнути та мотивувати аудиторію на досягнення своїх цілей.

Інтерв'ю-портрет використовується у формі синхрону для створення портретних нарисів, але частіше з'являється на екрані у формі традиційного інтерв'ю запитання-відповідь [4].

Журналіст Сергій Дорофєєв стверджує, що на етапі підготовки до інтерв'ю важливо не лише зібрати інформацію про співрозмов-

ника та скласти запитання, але й заздалегідь зрозуміти, як він мислить. Важливо продумати варіанти відповідей, щоб передбачити можливий напрям розвитку розмови. За його словами, формулювання запитань займає в нього 20%, а прогнозування відповідей – 80% часу [5].

Інтерв'ю-портрет також може допомогти аудиторії зрозуміти, яким чином інтерв'юювана особа досягла своїх успіхів та пододала життєві труднощі. Завдяки інтерв'ю-портрету можна представити конкретну людину як цілісну індивідуальність зі своїми унікальними рисами та характером, що може надихати та мотивувати публіку на досягнення своїх цілей.

Інтерв'ю-портрет може бути корисним і для самої інтерв'ююваної особи, оскільки надає їй змогу поділитися своєю історією та досвідом із більш широкою аудиторією, що допоможе збільшити вплив та авторитет.

Українська журналістика має численні приклади інтерв'ю-портретів, де журналісти досліджують життєвий шлях та думки відомих особистостей, розкриваючи їхні враження, досвід, мотивацію та відношення до різних аспектів життя. Ось кілька прикладів інтерв'ю-портретів в українській журналістиці, які цікаво розкрили образ героя:

– «Як вони не бачать, що це дійсно цікаво». Велике інтерв'ю з письменницею Оксаною Луцишиною – це інтерв'ю-портрет української журналістки Олени Гусейнової з письменницею Оксаною Луцишиною, яка отримала Шевченківську премію у 2021 році в номінації «Література» за роман «Іван і Феба». В інтерв'ю загальноукраїнському суспільному телеканалі «Суспільне Культура» вона розповіла про своє ставлення до найвищої мистецької нагороди України; чому для неї важливо бути першою жінкою письменницею-лауреаткою із Закарпаття [6].

– «Зірка на шляху до вершин: Інтерв'ю з Назаром Савком» – інтерв'ю-портрет журналістки Юлії Мостової з відомим українським альпіністом Назаром Савком. Інтерв'ю було опубліковане в журналі «Focus» та розповідало про його враження від подорожей, високогірні виклики, мотивацію та ставлення до природи [7].

– «Педагогіка: історія та сучасність» – інтерв'ю-портрет доктора педагогічних наук, професора кафедри англійської і німецької

філології та перекладу, декана факультету перекладознавства Л.Я. Зені з дійсним членом (академіком) Національної академії педагогічних наук України (обраний 12.12.1999 р.), доктором педагогічних наук, професором, заслуженим працівником народної освіти України, головним науковим співробітником Інституту педагогіки НАПН України, членом бюро Відділення вищої освіти НАПН України М. Б. Євтухом [8].

Ці приклади інтерв'ю-портретів в українській журналістиці відображають різні аспекти життя та діяльності відомих людей. Вони передають історії успіху, враження, думки, цінності та бачення цих осіб, що дозволяє аудиторії краще пізнати їх як особистостей та професіоналів. Інтерв'ю-портрети можуть бути важливим джерелом інформації, надихати та стимулювати читачів чи глядачів на власні досягнення та розвиток.

Інтерв'ю-портрет як мовний діалогічний жанр в українському комунікативному медіапросторі має ряд мовленнєвих особливостей, які допомагають створити живий та показовий портрет інтерв'ююваної особи. Ось деякі з цих особливостей:

Діалогова форма. Основною особливістю інтерв'ю-портрету є наявність діалогу між журналістом та інтерв'ююваною особою. Це створює враження живої бесіди, яка наближає читача до інтерв'ююваної особистості.

Розмовний стиль мови. У діалогічних інтерв'ю-портретах може використовуватися більш розмовна та природна мова, а не формальний стиль. Це створює враження натуральності та близькості.

Глибоке розкриття особистості. Інтерв'ю-портрет часто спрямований на детальне вивчення особистості, її внутрішнього світу та життєвого шляху. Тому мовлення може бути більш емоційним ніж у звичайних новинах або інтерв'ю.

Виразність мовлення. Журналісти роблять акцент на виразність мовлення інтерв'ююваної особи, дозволяючи їй висловлювати свої думки та почуття яскраво та ефективно.

Використання літературних засобів. У цьому жанрі варто активно використовувати метафори, порівняння, символи та інші літературні засоби для створення живописних образів, висловлення емоцій та передачу вражень.

Збереження автентичності. Для збереження автентичності розмови журналіст старастся не втручатися у висловлювання інтерв'юваної особи та не змінювати її відповіді. Саме автентичність мовлення допомагає передати справжні почуття, спонтанність та щирі емоції.

Показові цитати. Журналісти вирізняють ключові фрази та цитати інтерв'юваної особи, які найкраще відображають її особистість, думки та відчуття. Ці цитати можуть бути виділені та використовуватися як заголовки або окремі абзаци у тексті.

Психологічний аналіз особистості. Журналісти можуть проводити психологічний аналіз особистості інтерв'юваної особи, розглядаючи її реакції на запитання, емоційний стан, мотивацію та погляди.

Описовість. Діалогічні інтерв'ю-портрети можуть містити описи сцен та подій, які допомагають читачам краще уявити обставини спілкування інтерв'юваної особи та журналіста.

Українські журналісти мають великий досвід у створенні інтерв'ю-портретів, що відображають життя та думки важливих осо-

бистостей. Цей жанр дозволяє відкрити перед читачем особистість інтерв'юваної особи та показати її в унікальному світлі.

Особливості інтерв'ю-портрета в українській журналістиці можуть відрізнятися в порівнянні з іноземними культурами, враховуючи унікальні аспекти української культури, історії та традицій. Важливо враховувати ці відмінності при проведенні інтерв'ю та створенні інтерв'ю-портрета, зокрема відповідність культурним нормам, цінностям та специфіці української аудиторії.

Отже, результати дослідження демонструють необхідність уважного вивчення та використання правильної структури та формулювання запитань для забезпечення якісного результату інтерв'ю.

Автори статті вважають, що побудова інтерв'ю-портрета в засобах масової комунікації вимагає специфічного підходу, який враховує особливості цього жанру та взаємодії його учасників у цифровому середовищі. Застосування оптимальних методів та технік побудови інтерв'ю може допомогти забезпечити ефективну мовленнєву комунікацію та позитивний результат для обох сторін.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гарачковська О. Жанрові особливості інтерв'ю в сучасному інформаційному просторі. *Український інформаційний простір*. 1(7). 2021. С. 86–93. URL: [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(7\).2021.233879](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(7).2021.233879).
2. Лизанчука В.В. Основи радіожурналістики : підручник. Київ, 2006. 628 с. URL: <https://kjourn.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/54/2018/04/Основи-радіожурналістики.pdf>.
3. Карпенко В.О. Журналістика: основи професійної комунікації : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., що навч. за спец. «Журналістика» ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут журналістики. Київ : Нора-прінт, 2002. 348 с.
4. Симоніна Н. Класифікація сучасного телевізійного інтерв'ю / *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Випуск 27. 2012. С. 9. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3874/1/КЛАСИФІКАЦІЯ%20СУЧАСНОГО%20ТЕЛЕВІЗІЙНОГО%20ІНТЕРВ'Ю.pdf>.
5. Сергій Дорофєєв: В інтерв'ю ставте запитання, за які вам завтра не буде соромно. 2014. (Редакторський портал). URL: <https://ucu.edu.ua/news/serhij-dorofjejev-v-intervyu-stavte-zapytannya-za-yaki-vam-zavtra-ne-bude-soromno-redaktorskyj-portal/>.
6. Як вони не бачать, що це дійсно цікаво. Велике інтерв'ю з письменницею Оксаною Луцишиною. 2021. URL: <https://suspilne.media/113177-ak-voni-ne-bacat-so-ce-dijsno-cikavo-velike-intervu-z-pismenniceu-oksanou-lucisinou/>.
7. «Зірка на шляху до вершин: Інтерв'ю з Назаром Савком». 2019. URL: <https://ctdug.lviv.ua/інтервю-з-назаром-савко/>.
8. «Педагогіка: історія та сучасність» інтерв'ю док. пед. Н., проф. кафедри англійської і німецької філології та перекладу, декана факультету перекладознавства Л. Я. Зені з дійсним членом (академіком) НАПН України (обраний 12.12.1999 р.), док. пед. н, проф., заслуженим працівником народної освіти України, головним науковим співробітником Інституту педагогіки НАПН України, членом бюро Відділення вищої освіти НАПН України М. Б. Євтухом. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*. Випуск 31. 2019. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725220/1/Interviu.pdf>.
9. Лизанчук В.В. Телевізійна і радіожурналістика : 3б. наук. праць. Вип. 10. Ч. 2010. 384 с.

10. Яковець А.В. Телевізійна журналістика: теорія і практика : підручник. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. 240 с.
11. Журналістика: основи професійної комунікації : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Журналістика» ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т журналістики. Київ : Нора-прінт, 2002. 348 с. ISBN 966-78-37-37-8.

REFERENCES

1. Genre features of interviews in the modern information space. *Ukrainian Information Space*, (1(7), 2021. С. 86-93. [https://doi.org/10.31866/2616-7948.1\(7\).2021.233879](https://doi.org/10.31866/2616-7948.1(7).2021.233879)
2. Lizanchuk V. *Fundamentals of radio journalism: Textbook* – К.: 2006. 628 с. <https://kjourn.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/54/2018/04/Основи-радіожурналістики.pdf>
3. Karpenko V. O. *Journalism: the basics of professional communication: a textbook for students of higher education institutions, specializing in journalism* / V. O. Karpenko; Taras Shevchenko National University of Kyiv. Institute of Journalism. – К.: Nora-print, 2002. 348 с.
4. Simonina N. Classification of modern television interview / *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Philology. Social communications. Issue 27. 2012. P. 9.* <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/3874/1/КЛАСИФІКАЦІЯ%20СУЧАСНОГО%20ТЕЛЕВІЗІЙНОГО%20ІНТЕРВ'Ю.pdf>
5. Sergey Dorofeev: In an interview, ask questions for which you will not be ashamed tomorrow. 2014. (Editorial portal) <https://ucu.edu.ua/news/serhij-dorofjejev-v-intervyu-stavte-zapytannya-za-yaki-vam-zavtra-ne-bude-soromno-redaktorskyj-portal/>
6. How can they not see that it is really interesting? A long interview with the writer Oksana Lutsyshyna". 2021. <https://susplne.media/113177-ak-voni-ne-bacat-so-ce-dijsno-cikavo-velike-intervu-z-pismenniceu-oksanou-lucisinou/>
7. "A Star on the Way to the Top: An Interview with Nazar Savko". 2019. <https://ctdug.lviv.ua/інтервю-з-назаром-савко/>.
8. "Pedagogy: History and Modernity" interview with Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of English and German Philology and Translation, Dean of the Faculty of Translation Studies L. Zenia with a full member (academician) of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (elected on 12.12.1999), Doctor of Pedagogical Sciences, prof, Honored Worker of Public Education of Ukraine, Chief Researcher of the Institute of Pedagogy of the NAPS of Ukraine, Member of the Bureau of the Department of Higher Education of the NAPS of Ukraine M. B. Yevtukh. *KNLU Bulletin. Series Pedagogy and Psychology. Issue 31. 2019.* <https://lib.iitta.gov.ua/725220/1/Interviu.pdf>.
9. *Television and radio journalism: Collection of scientific works. Issue 10. 2010. 384 с.*
10. Yakovets A.V. *Television Journalism: Theory and Practice* / Textbook – Kyiv: Kyiv-Mohyla Academy Publishing House, 2007. 240 с.
11. *Journalism: the basics of professional communication: a textbook for students of higher education institutions majoring in journalism* / V.O. Karpenko; Ministry of Education and Science of Ukraine, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Institute of Journalism – Kyiv: Nora-Print, 2002. 348 p. – ISBN 966-78-37-37-8.